

Otázka: Filosofie starověku a helénistická filozofie

Předmět: Společenské vědy, Filosofie

Přidal(a): xxx

Filosofie starověku

Sokrates

- narozen v Athénách, tam i zemřel, vyrůstal v chudobě
- vlastní pílí dosáhl špičkového vzdělání
- nikdy nic nenapsal, všechnu filozofii vedl prostřednictvím dialogu za své učení nebral peníze, občas mu kupovali jídlo a pití
- Daimonion = vnitřní hlas, kterému má člověk naslouchat, když mu rozum nestačí
- Maieutika - myšlenkové porodnické umění, stav, kdy se člověk mentálně posune výš
- Sokratovská metoda = systematické kladení otázek, které mají přimět člověka posunout své myšlení a poznání
- jeho nejvýznačnější žák - Platón „Vím, že nic nevím.“

Platón

- řecký filozof, matematik a pedagog
- pocházel z přední aristokratické rodiny
- Kalokaghatia = pěstování krásy těla i duše
- vlastním jménem Aristoklés - přezdívka Platón
- i přesto, že měl možnost učit se od bohatých fil., tak se rozhodl pro Sokrata
- psal formou mezi učitelem Sokratem a dalšími osobami
- zakládá typ střední školy akademie

- člověk má dar myšlení a měl by ho používat, a ne se chovat jako tupá ovce ve stádu
- nejvyšším dobrem je láska - idea dobra
- věřil v reinkarnaci
- zabýval se životem po životě
- ptal se řeckých vojáků, kteří přežili klinickou smrt, co prožili

díla:

- Obrana Sokratova - dialog je veden formou obhajoby před senátem
- Ústava a zákony - popisuje složení a strukturu státu
- Kritón (O poslušnosti zákonů)
- SymposiÓN (O lásce)
- Faidón (O nesmrtelnosti)
- Gorgiás (o umění řečnickém)

Aristoteles

- 4. st. př. n. l.
- žák Platónův
- díla: Fyzika, metafyzika - nehmotný svět
- podstata všeho jsoucího je jednota látky a tvaru
- látka = Hylé - prapůvodní, všudy přítomná
- celý svět a vesmír je složen z hylé a z ní vzniká úplně vše morfováním do konkrétních tvarů
- vše na světě má svou příčinu podle Aristotela - první příčinou první Hybatel

dílo:

- Estetika - v antice je těsné propojení mezi učením o bytí a učením o dobru a kráse
- ideálem výchovy tzv. Kalokagáthia (kalos = krásný, agathos = dobrý) - harmonie tělesné krásy a ctnostného ducha
- „Osvícené sobectví, znamená činění druhým dobré věci.“
- „Je mi přítelem Platón, ale větším přítelem je mi Pravda.“

Helénistická filozofie

- první pojmenování historikem Droysenem jako označení Období prolínání řecké a římské fil. římská čerpá z řecké, navazuje na aristotelovskou tradici, zastoupena těmito školami - stoa, epikurejci, skepse, novoplatonici

Stoicismus

- pojmenování pochází od místa, kde se stoupenci stoicismus původně scházeli - stoa poikilé - pestré sloupořadí v Athénách
- jednota logiky (teorie poznání), fyziky (přírodní filozofie) a etiky
- logika - založena převážně na senzualismu - důraz na smyslové vnímání - součástí je kritéria
- pravdivosti (pravdivé je to tvrzení, které není možné vyvrátit rozumem)
- fyzika - svět jako nerozdělitelné spojení pasivního principu s aktivním - přísná determinovanost skrze logos
- Etika - „Žij ve shodě s přírodním řádem“ - žít ctnostně
- Seneca - úkolem je osvobodit ducha od hříšného těla a jednat v souladu s přírodními zákony Marcus Aurelius - římský císař, nebyl považován za filozofa v jeho době, po jeho smrti nalezeny fil. zápisky - „sobě samému“ - „žij podle zákonů přírody, pěstuj filozofii, neboť je učitelka moudrosti a ctností (střídmost, statečnost, pokora), používej rozum a logiku a dbej své vnitřní logiky

Epikurejsmus

- Epikuros ze Samu
- navázal na Demokrita, odmítl však předurčenost drah atomů, atomy dle Epikura padají shora dolů a pohybují se paralelně, také mají možnost svobodného odchýlení se od své dráhy a spojení, či nespojení (spojením vznikne nová věc)
- lidskou duši nepovažoval za nesmrtelnou
- bohové se podle něj o svět a osud člověka nezajímají, člověk si musí smysl života najít a uskutečňovat sám
- etika - rada zbavit se strachu a všech strastí, to znamená žít umírněně, avšak příjemně jenom slasti, které nejsou provázeny strastí, považuje za dobré

Skepticismus

- Pyrrhon z Elidy
- naše poznání nevede k pravdě, je však pravdě podobné

Novoplatonismus

- Plotinos
- pyramida bytí – na vrcholu – prapodstata, absolutní jednota a plnost bytí, další stupeň – Duch, plodem Ducha je světová duše – duševní i pozemská, světová duše se vylévá do jednotlivých duší, které se spojují s hmotným světem skrz hmotná těla, nejnižším a posledním stupněm je Hmota.